

Exedræ Ecclesiasticæ Sive Concionvm Moralium ... t. ...

In Dominicis totius anni

Schrötter, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1688

XXVI. In Domin. VI. Post Pascha. Cum autem venerit Paracletus quem mittam vobis Spiritum veritatis, ille testimonium perhibebit de me. Ioann.
15. Arg. Apparatus ad suscipiendum Spiritum S.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56320](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56320)

CONC. XXVI.

IN DOMINICA VI. POST PASCHA.

Cum autem venerit Paracletus, quem mittam vobis Spiritum Veritatis ille testimonium perhibebit de me.

Ioan. 15.

ARGUMENTUM.

Apparatus ad suscipiendum Spiritum S.

Ius, qui fidelis est in omnibus verbis suis, & sanctus in omnibus operibus suis, Spiritum S. quem pollicitus erat discipulis suis, in eosque prodigiosissime effudit, eundem etiam annuum mittere non cessat. A. Quem admodum enim fovere, animareque membra Ecclesie lux nunquam desistit nec Spiritum S. cuius virtute ipsa vivificatur, ac regitur, mittere. Manifesta, liquidaque stipulatione id ex ore ipsius accepimus, per Amanuensem suum S. Joannem contestante. *Alium Paracletum dabit vobis, ut maneat vobiscum in aeternum.* Maneat, inquit, non hospiretur die uno, alterove, non morietur mense uno, alterove, non agat

Ioan. 14.

lustrum unum, aut aliud, sed qui fixam sibi, stabilemque, eamque perpetuam apud vos firmet mansionem.

Umbra illius erat ignis ille, in templo Hierosolymitano fomentis indigentibus animari solitus. *Ignis est iste perpetuus, qui nunquam desicit in altari.* Hujus loco in Ecclesia Christi suffectus est Spiritus S. quatenus commoretur nobis, inhabitet, ardeatque in precordiis nostris, omne in aeternum.

Levit. 6.

Operæ itaque pretium erit expendere (quum in expectatione tanti hospitis versemur) quibus mediis eundem ad nos pellicere, vel jam inhabitanti gratificari polleamus. Fiet id ejusdem divini Pneumatis singulari gratiâ, & adjutorio.

Par-

Partitio.

II. Quum multifaria elementarem Inter, ac divinum Spiritum intercedat cognatio; tum verò ea imprimis, quod vacuum horreat, & expleat. Ea de causa ille sese rebus omnibus insinuat, submittit, conglutinat; eam ob rem subruit montes, rumpit Alpes, exhaurit maria, cœlum ipsam, quantumvis ærefusum esset, ad avertendum vacuum detraheret.

Spiritus S. vacuum implet.

Idem divinissimi Spiritus genius est, si vacua præcordia, ab omni eo, quod in maligno mundo positum est, (id est à concupiscentia carnis, à concupiscentia oculorum, à superbia vitæ) invenerit, ex templo subintrat, & explet.

§ I.

Vacuum ab omni concupiscentia carnis pectus attrahit Spiritum S.

III. Ut primum liquidum evadat assumo expendendum campum exhibitum Ezechieli Vati, plenum ossibus defunctorum, usque aridissimis. In eo demandatum illi, quatenus alloqueretur ossa illa arida, consolaretur, inque spem vitæ rigeret. *Ossa arida audite verbum Domini. Hec dicit Dominus Deus ossibus his, ecce ego intromittam Spiritum in vos, & vivetis.* Videte, ut ossibus exessis, carne destitutis, omni-que medulla vacuis Spiritus promittitur.

Ezech. 37. v. 6.

Spiritus S. carni contrariatur.

Quid hoc mysterii? Cur non potius in succulenta, nervola, vivida, sese insinuat? Cur non animat adipem, pin-

guedinem, medullas? Cur minimum carnem non vegetat? Nempe: *Caro concupiscit adversus Spiritum, Spiritus adversus carnem.* Opposita sibi invicem sunt caro, & Spiritus, quidquid illa appetit, hic refugit ac detestatur. Illa terrenis abducitur illecebris, hic cœlestibus pascitur consolationibus; illa gestit satiari somno, repleti cibo, exuberare copiis, hic jejuniis vigiliisque saginatur, fastiditque omne quod caducum est. *Carnis opera sunt fornicatio, immunditia, impudicitia, luxuria. Fructus autem Spiritus gaudium, pax, charitas. Caro concupiscit adversus Spiritum, Spiritus adversus carnem, nec secus ac ignis, & aqua sibi invicem contrariantur.*

Gal. 5. v. 17.

Ibid. v. 19.

IV. Id etiam ad literam de spiritu hominis, id est anima rationali dicatur; tantò auctius tamen verificatur de Spiritu S. quantò hic insignius carni opponitur. *Caro concupiscit adversus Spiritum.* Et idcirco ait Dominus: *Non permanebit spiritus meus in homine, quia caro est; manebit tamen, insinuabitque se in ossa arida: Hec dicit Dominus ossibus his, ecce ego intromittam Spiritum in vos, & vivetis.* Quænam hæc ossa arida? Respondet Vincentius Ferrariensis: *Ossa arida sunt persona abstinentes à deliciis, & vitis, & in istos mittit Deus Spiritum S.* Abstinentia ab immunditiis, vacuitas ab affectibus inordinatis, mortificatio sensuum omnium, est proxima dispositio ad suscipiendum Spiritum S. & charismata ipsius. Ligna arida, & sicca nullo negotio concipiunt flammam ignis; & ossa, corpora, cordaque arida, omni terrenarum rerum visco libera flammam Spiritus S.

Vinc. Ferr. ser. 1. in Pont.

Plus in vit.

V. Convenit quodam tempore Demosthenes vicinum suum, musicae, cytharaeque imprimis deditum; pullatist- que foribus cum intro invitaretur, re- nuit; ratus amicum totum ad modu- los conversum, minus sibi fore inten- tum. Urgente nihilominus ingressam amico, reposuit: *Faciam si alligaveris cy- tharam*, nec prius domus ipsius subit penetrantia, quam ille citharam suspen- deret.

*Delicia ve- morantur Spiritum S.**Iob. 21.*

Simile quidpiam observavit in mun- do Jobus: *Tenent*, ait, *tympanum & cy- tharam*, & *gaudent ad sonitum organi*. Vacant lusibus, & tripudiis, saltando corpus, vocem cantillando elevant, le- titiaque Babylonica moventur ad so- nitum organi. Cum verò hac ratione suo litant genio, supervenit identidem divinissimus Orator, pulsat per inspi- rationes internas, aliisque modis exter- nis, quo sibi cordis ostia referentur. Et nonnunquam reperit animam ala- crem, officiosamque invitantem. *Vista quæsumus Domine habitationem istam*. Veni S. Spiritus, & da mihi de tua gau- dere præsentia. Quid verò ad ista ho- spes divinus? *Faciam, si cytharam alliga- veris*; si animum avocaveris à deliciis, & voluptatibus, si mihi soli intende- ris, si deinceps meo ductu regi te sinas. *Faciam*, deflectam ad te, manebo te- cum, & loquar ad cor tuum; cætero- quin te deserere cogat. *Caro concupiscit adversus spiritum*.

ann. 16

VI. Consolaturus Dominus di- scipulos suos ob abitum suum ex hoc mundo, mœrore obrutos; inter alia ar- gumenta ait ad illos: *Nisi ego abiero Pa- raelitus non veniet ad vos*. q. d. Ne quæso frontem contrahatis dilecti mei disci-

puli; nec tam spatio tristitiæ obduci- te, quam in affectuosæ lætitiæ scenam explicate, quum alium vobis consola- torem missurus sim, alioquin non ven- turum, nisi ego abcessero. Me una & illum habere non potestis; unius præ- sentia visibilis, alterius postulat absen- tiam. *Nisi ego abiero Paraelitus non ve- niet*.

Hic jure percontor, quidnam re- moræ fuerit, quominus præsentem in corpore Domino Spiritus S. adven- tum suum manifestare, gratiarumque dona effundere nequiverit? Numquid Spiritus S. mihi nō poterat, Christo in se- degloriæ nondū constituto? Numquid ille adversatur Christo, ut se invicem excludant? At blasphemum est; id vel in mentem admittere. Quippe nemo minus illi contrarius, quam qui omni- no unus, idemque cum illo. Num ego Apostoli indigni erant, qui eum reci- perent? Nec id dici potest, cum Jubila- rio à summo Pontifice Christo dona- ti, ab omnibus essent peccatis expiati. Quid itaque visibilem Spiritus S. ad- ventum morabatur? Profecto nihil aliud, quam quod manente cum eis se- cundum præsentiam corporalem Do- mino, non erat perfectum in ipsis va- cuum, nondum exuerant omnem affe- ctum carnis, eam ob rem non sunt ha- biti capaces suscipiendi Spiritus S. *Nisi ego abiero, &c.* Necessarium omninò est, ut me à vobis sequestrem corpore, quatenus vos omnem affectum carnis exuatis, atque ita divinus in vos Spiritus descendat. Ita mellifluus in hunc locum: *Nisi carnis mea præsentia vestris subtrahatur aspectibus, spiritualis gratia plenitudinem mens occupata non admittit;*

S. Ber. ser. 6. in Asc. Dom.

non

non recipit animus, non capit affectus. Prosequantur Apostoli Dominum, non spiritali tantum, sed & naturali, & carnali quadam dilectione, exurgente ex commodo quopiam de visibili Christi presentia in eos redundante. Hæc ipsa autem Spiritum S. quominus descenderet remorabatur. *Nisi ego abiero, &c.*

Ibid.

Et hic ego vos rursus cōpello Auditores meos cūeodem D. Bernard. & peto, quod vobis videtur, si hæc ita sunt, immo quia ita sunt, audebitne quispiā de cætero phantasticis quibusdam illecebris pelle & lenociniisq; carnis inescatus illum sibi divinum polliceri, præstolarique Paraclitum? Audebitne, qui huic sterquilinio semper inhaeret, qui carnem fovet in carne seminat, carnem sapit, illam nihilominus supernæ visitationis consolationem expectare, illum torrentem voluptatis in se exoneraturum ominari, illam gratiam Spiritus vehementis concipere; quam nec cum ipso incorporato Verbo percipere potuere Apostoli? Errat, errat omnino quisquis id sibi persuaserit, quisquis divinum balsamum huic veneno, vitam iliam divinam carnis huius sarcophago, charismata Spiritus S. illecebris sensualibus posse commisceri. Evacuandus est ab affectibus inordinatis animus, quo Spiritus S. in nos descendat, nosque abundantioribus gratiis locupletet.

§ II.

Vacuum cor à concupiscentia oculorum attrahit Spiritum S.

VII. Sciendum tamen est, quod id

ab integro, hæc evacuatio ex se non præstet, nisi altera itidem concupiscentia oculorum, seu bonorum temporalium accedat. Urgentibus enim affectibus ad caduca studiosè cumulanda, aut retinenda, remoram itidem patitur Spiritus S. ad nos uberius cumulandos.

Concupiscentia oculorum remoratur Spiritum S.

Quæstionem movent Theologi, quid causæ sit; quod Numen optimum potius revelet arcana sua tempore somni, quam vigiliæ? Et ut plurimum respondent id evenire, quod homo dormiens magis sit dispositus, capiorque ad lumen divinum recipiendum. Quippe in somnis mens est liberior, solutiorque à functionibus exterioribus distrahentibus animum à contemplatione rerum cœlestium. *Anima nostra*, scribit Aquila Theologiæ S. Thomas, *quanto magis à corporalibus abstrahitur; tanto intelligibilium abstractionum sit capacior. Vnde in somnis, & alienationibus à sensibus corporis magis divina revelationes percipiuntur. Quantumvis Numen ad tempus adstrictum non sit, in arcanis suis detegendis; attamen ex parte nostra opportunum tempus eidem videtur, excusso graviore somno, atque à vaporibus eundem conciliantibus corpore sublevato. Tū enim anima liberior est ab affectibus sæcularibus, magisque habitata ad illustrationes supernas recipiendas. Ergo si in tantum officit distractio nimia, affectusque visco temporalium rerum agglutinatus, quominus divino Pneumati pateat liberior ad nos accessus, quo auctius divina munera sua nobis dispense; cogitate quàm liber, expeditusque sit animus necesse est, quæ;*

Cur dormientes aptiores ad revelationes percipiendas.

S. Tho. 2.2. q. 72. a. 1.

quatenus in vigilia ad nos veniat, nosque alloquatur.

*Aurum cur
gravissimum.*

VIII. Aurum ex omnibus metallis minus de aura, id est spiritu mundi participat, ideoque ex omnibus est ponderosissimum. Suppar omnino ratio est animarum Mammonæ, lucrisque deditarum, minimum vel nihil ex aura cœlesti, de divino Spiritu participant, & idcirco gravissimæ illæ evadunt, difficilesque ad ascendendum; pronæ, facilesque ad descendendum, vel ad ipsum avernum.

*Cur Spiritus
S. in loco superiore
descendit.*

IX. Nec vacat mysterio, quod Apostolis in eodem loco, seu cœnaculo superiore, in quo Dominus corpus suum sacrosanctum sub speciebus panis & vini instituerat, communicandum, charismata itidem Spiritus S. sint dispensata. Cur enim non in speluncam sese demisit, quemadmodum Eliæ apparuit Dominus? Cur non in campo, uti Ezechieli, & aliis visus est? Nempe ad uberrima dona Spiritus S. suscipienda optima est dispositio, corporis, mentisque elevatio. Poterat videri, aut potius sentiri ab Eliâ Dominus in spelunca, sed in sibilo auræ tenuis, quasi modica elargiturus, Potuit Ezechieli, aliisque in campo, sed non nisi arcana quæpiam concediturus. Potuit in templo sentiri; sed ut sapientiæ Magister virtutem quæpiam edoctrus. Ut autem liberalius sua diffundat dona, animum cupit, à terrenis omnibus expiatum; & ad cœlestia sublimatum. Ita Nazianzenus: *Apparet Spiritus S. in cœnaculo, propter eorum, qui accepturi sunt ascensionem, atque à terra subvectionem. Nemo infimis infixus desideriiis,*

*Greg. Naz.
h. l.*

supernis existit dignus muneribus.

Duplex sortitus es ô homo in te habitaculum, partem nimirum inferiorem, ac superiorem. Si in infimo habitas, frustra tanti hospitis præstolaris adventum. Non habitat in domo lutea, nec in corpore subdito peccatis, pravisque illigato, inquinatoque desideriiis. Ad excelsa consurgas necesse est ut ad te de excelso sese demittat. Morabantur Apostoli in cœnaculo, solarioque eminentiore, ab infimis animo alienati, eapropter accipere meruere Spiritum S. Emulare illos, ut & tu illum suscipere dignus repereris.

§. III.

Vacuum pectus à superbia vita attrahit Spiritum S.

X. Verum evacuatis hisce concupiscentiis, superest tertium, quod mundum in maligno positum distendit, nempe *superbia vita.*

Hoc vacuum necessarid requiri ad accipiendum Spiritum S. declarat Isaias in persona Domini loquens: *Ad quem respiciam, nisi ad pauperculum, & contritum corde, & trementem sermones meos? Præsul Hipponensis enarratione in Psalmum nonagesimum secundum, eadem verba sic legit: Super quem requiescet Spiritus meus? super humilem, & quietum, & trementem verba mea. Quæ deinde expendens ita disserit: Audi quomodo describat ipsam sedem;*

Isa. 66. 2.

Aug.

for.

forſitan audieturus eras marmoream domum, amplam ſpatioſam atriorum magnitudine, & fulgore tectorum? Audi quid ſibi pareat Deus; ſuper quem requieſcet ſpiritus meus? ſuper humilem, & quietum, & trementem verba mea. Ecce humilieſto, & quietus, ut in te habitet Deus. Altus eſt Deus, non in te habitat, ſi altus eſſe volueris; humilis eſto, & tremens verba eius, & ibi habitat. Non timet trementem domum, quia ipſe eam firmat. Super quem requieſcet ſpiritus meus? Aqueū, vel verius mellifluū quis dixerit Dom. Deum noſtrum, qui totus ad ima propendet, ad ima deſluit, in imo ſeſe diffundit, ſuper quem requieſcis ſpiritus meus? Vis ut in te quieſcat, amove Alpes ſuperbiæ, vallesque erue demiffionis.

XI. Vos DD. Philoſophi noſtris perbelle, quod in omni generatione unā formā expulſā, illico introducatur alia. Corruptio enim unius, eſt generatio alterius, ſicut & generatio unius, corruptio alius. Id enim tam inviolabili evenit neceſſitate, ut eodem proculſtanti, quo forma una ſuccumbit altera introducatur; ita ut quo ſtanti eſt verum dicere, nunc una forma non eſt, & antea erat, eodem etiam ſtanti verifictur iſtud. nunc primo forma eſt, quæ antea non erat. Idem omnino inſtans formæ deſinenti eſt extrinſecum, formæ autem incipienti intrinſecum.

O appoſitam propoſito meo Philoſophiam; pereunte una forma ex templo ſuccedit alia! Ambitio certè forma una eſt, de qua Apoſtolus loquitur ad Corinthios: *Præterit figura huius mundi.* Altera forma eſt gratia deificans, & conformans hominem

Deo. Evacuatur, annihilatur figura, ſeu forma arrogantia in ſubjecto, eodem inſtanti ſuccedit alia demiffionis, & gratiæ, ſuccedit ſpiritus S. qui animam ornet, vivifictet, beatifictet. Anima ab omni faſtu evacuata, nec quicquam poteſt minus, quam ut deſcendat, nec ſpiritus S. quàm ut deſcendentem repleat. Hoc ſenſu loquitur B. Laurentius Juſtinianus: *Sicut natura abhorret vacuum, ita cor humiliatum, quin illud impleat.* Nequit vel uno inſtanti materia carere forma, nequit natura ſuſtinere vacuum, vel per momentum, ſed ſublata una ſuccedit alia, ſublato faſtu, & forma mundi maligni, ſuccedit forma gratiæ, & ſanctitatis. Quemadmodum natura abhorret vacuum, ita ſpiritus S. contendit, ut favoribus ſuis repleat, ac informet.

XII. Geneſeos primo ſpiritus Domini ſerebatur ſupra aquas; ſeu ut alter textus habet; *incubabat aquis,* perinde quaſi quieturus, paciſiceque innavigaturus illis. Peto, cur non ſuper terram? ſi cor fortè terreum averſabatur, cur non ſuper aërem? An non, quod cor elatum, deſultoriumque deteſteretur? Cur non in igne? Num vel in ſymbolo cor inflammatum concupiſcentiis abominatur? *Serebatur ſuper aquas.* Nimirum quod hoc elementum vi ſua deſcendat, & non niſi impetu, ac violentia in altum adigatur. Haud ſecus diſſimiliſſimus ſpiritus cum deſcendente deſcendit, ſeſeque in animam humilem, depreſſamque inſinuat. Ubi ambitionis forma ſublata, eraſtaque eſt, illico imple ſeſe imprimat, & quaſi incubat animæ, vel ut ſignaculum cordi impreſſum, adhæret.

Ff

XII. Post-

In ligno vita de humil
63.

Gen.

Ariſt. de Ge-
ner.

1. Cor. 2. v. 31

XIII. Posteaquam Conditor universi omnipotentia sua cuncta ex nihilo produxit, eum deinceps videtur servare tenorem, ut quidquid recreat prius sinat ad interitum redigi, quò illustrius cunctipotens illius virtus elucescat. Ad eundem modum, si in conspectu supremæ illius Majestatis homo sese annihilat, agnoscat imperfectum, nihilumque sui, diffidat de suis viribus, soloque nitatur Deo fieri vix potest, quin cœlitus impleatur, ornatur gratis, cumuletur favoribus, *Humilitas autem est, ut disputat Umberto, que ad nihilum peccatorem adducit, ut se nihil reputet, & in valore, & in virtute. Et ex hoc nihilo fit recreatio, sicut ex nihilo simpliciter facta est creatio. Recreatio mundi cordis in Davide, facta est ex nihilo humilitatis. Cum nimirum David nihilum suum agnosceret, diceretque: Ad nihilum redactus sum, factus, & efformatus est ad ideam divinam. Ex nihilo fit recreatio, sicut ex nihilo simpliciter facta est creatio. Tum nova introducitur forma S, Spiritus, tum accedunt accidentia gratiarum, ac virtutum; tum homo mutatur, transformaturque in alium, Tum suscipit Spiritum S, quum reducitur in nihilum.*

XIV. Ex his manifestum redditur, quod si quispiam tanti hospitis adventu flagret, si gestiat animæ suæ sacrarium eidem dedicare, in eoque cum illo ad cor loquente sermocerari, opus esse omninò examinare, omne, quod in mundo est, concupiscentiam videlicet carnis, oculorumque, ac vitæ arrogantiam. O beatam, ac super benedictam

illam animam, quæ hoc gaudet vacuo, vel ad id disponitur! Non enim cassaniti potest fiducia, fore ut repleat Dominus in bonis desiderium ejus, sese in illam immergat, cumuletque uberimis charismatum suorum favoribus, Planius ediffero. Si caro nostra fuerit arida emedullata, attenuata, pinguedine diffuset cœlestium deliciarum. Si cor à terrenis abstractum illecebris exaturabitur opibus, ex ipso divinitatis thesauro depromptis. Si pectus à tumore superbiæ liberum, fluentis gratiarum inundabitur.

Itaque Aud, mei evacuemus omne, quod in mundo maligno positum est, ut omnia, quod in cœlo est possideamus.

Emulemur viduam illam Prophetidem, ab Eliseo Vate benedictam, afferamus vasa vacua non pauca, oleum divinorum charismatum excepturi; confidamusque nequaquam destitutum in nos abundantissimè defluere, si vacua duntaxat præcordiorum fuerint inventa. Stabit verò influxus supernarum visitationum, fluentaque gratiarum, si alio quopiam mundani lenocinii iusculo fuerint repleta. Dignus habebitur consolatione divina, qui destitutus fuerit omni humana; Dignus in præcordiis possidere Deum, qui renuerit admittere mundum reum. Dignus inquam immorantem nancisci Spiritum S. qui exosus est spiritum inquinantem. Largiatur id nobis ille, qui cum eodem Spiritu S. & Filio vivit, & regnat in Triade perfecta. unus Deus, Amen.

Umbert l. 4.
de erudit.
Reli. p. 2. 6. 4.

Es. 73.

4. Reg. 4.